

Calvijn: een prediker op de vlucht

Extra lessen: de Hervorming

KERNTekST

'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.' (Romeinen 10: 17)

UITLEG VAN DE KERNTekST

Luisteren naar het Woord van God is heel belangrijk. Zo staat het in de Bijbel. Door te luisteren kom je tot geloof in de Heere God. Daarom is het voorlezen van de Bijbel en het luisteren naar de preek in de kerk zo belangrijk.

BEGINSITUATIE

Deze vertelling vindt plaats in de tijd rond Hervormingsdag. Sommige kinderen weten best veel over Hervormingsdag, anderen zijn er nauwelijks bekend mee. Het is goed om (de week) vooraf te peilen wat de voorkennis van uw groep is.

DOELSTELLINGEN

- Kinderen kunnen eenvoudige voorbeelden noemen van dwalingen in de Rooms-Katholieke Kerk uit de jeugd van Calvijn.
- Kinderen begrijpen waarom Calvijn een vluchteling voor het geloof genoemd kan worden.
- Kinderen kunnen uitleggen waarom de uitleg van Gods Woord in de preek voor Calvijn zo belangrijk was.

INDELING

- De jeugd van Calvijn
- De studietijd van Calvijn
- Hervormer in Genève

ZINGEN

Psalm 119: 53

Psalm 142: 4 en 5

Amazing Grace OTH 2015: 182

Een vaste burcht OTH 2015: 178; WK 233, 234; JdH 413

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 119: 53. Het Woord van God is het allerbelangrijkst. Het leert ons ook de weg die we moeten gaan. Luister goed naar Gods Woord, dan weet je wat je wel en niet moet doen. Zo is het Woord van God een licht op je pad door het leven heen.

MATERIALEN

Afbeeldingen van Calvijn verlevendigen de vertelling.

De website abcvanhetgeloof.nl biedt een duidelijke uitleg van de kernwoorden 'genade' en 'rechtvaardigheid'.

www.abcvoorkinderen.nl/wij-belijden/genade.html
abcvanhetgeloof.nl/wij-belijden/rechtvaardigheid

BORDPLAN

Calvijn: een prediker op de vlucht

INTRODUCTIE

Vraag de kinderen wat we in de kerk allemaal doen. Verzamel hun antwoorden op het bord: zingen, bidden, Bijbellezen, luisteren naar de preek, het lezen van de Tien Geboden en de geloofsbelijdenis, de groet en de zegen. Vraag of iemand ook wel eens in een kerk is geweest met beelden. Vraag of de kinderen het een goed idee vinden iets anders te bidden dan 'om Jezus wil', bijvoorbeeld 'in de naam van Maria'. De vertelling gaat over een jongetje die als kind in een heel andere kerk kwam dan wij. Hij heeft meegeholpen om in de kerk het Woord van God weer het belangrijkste te maken.

BRUGZIN OF BEGINZIN

'Daar komt de optocht!'

Vertelschets

De stem van een jongetje van een jaar of vier schalt over de straten. 'Wees eens eerbiedig Johannes', zegt moeder Jeanne. 'Het is niet zomaar een optocht. Het is een processie.' Johannes kijkt zijn ogen uit. Er komen priesters voorbij in prachtige kleren. Ze dragen gouden kruisen op hoge stokken. Het goud schittert in de zon. De bisschop is er bij: hij draagt de mooiste kleren en een hoge mijter. De mijter is de hoge hoed van de bisschop. Daaraan kan je zien dat hij de bisschop is. Johannes vindt het prachtig.

Johannes moeder Jeanne vindt het ook mooi. Ze vindt het geloof erg belangrijk en wil dat haar kinderen ook goede gelovigen worden. 'Zal ik je eens iets heel moois laten zien?', vraagt ze op een dag aan Johannes. Johannes knikt. Als moeder het zegt, dan moet het vast iets heel moois zijn. 'We moeten er wel een flinke wandeling voor maken', zegt moeder. Daar gaan ze al, naar het dorp even verderop. Er staat een grote kerk. Veel mensen overnachten er als ze op bedevaart gaan. Dat doen mensen in die tijd vaak. Je maakt een lange reis om in een bepaalde kerk te gaan bidden. Soms belooft de kerk je dat na zo'n lange reis je zonde wordt vergeven.

Het duurt allemaal wel een beetje lang voor de kleine Johannes. Er zijn veel mensen die ook willen wat moeder Jeanne wil. Johannes begrijpt het nog niet helemaal, maar opeens staan ze vooraan bij de priester. Die draagt een mooi versierd kistje, met daarin een voorwerp. Johannes kan niet goed zien wat het is. 'Toe maar', zegt moeder. 'Je mag het nu kussen hoor. Ik doe het voor.' Moeder kust het voorwerp in het kistje en daarna doet Johannes het ook. Hij kijkt naar de ogen van moeder. Wat is ze blij!

'Wat was dat eigenlijk voor ding?', vraagt Johannes. 'Ding? O jongen. Je moet echt veel eerbiediger worden. Het is een relikwie.' 'Wat is dat?' 'Dat is een herinnering aan een heilige, een christen die heel goed

geleefd heeft. Dit was een stukje van het lichaam van Anna, de moeder van Maria.' Maria kent Johannes wel. Tot Maria kan je bidden. Ze is de moeder van Jezus. Overal zie je beelden van haar, ook in de kerk. Nu wordt Johannes ook blij. Als je een relikwie van de moeder van Maria mag kussen, ben je echt een geluksvogel.

Zo voedt moeder Jeanne Johannes op tot een goed rooms-katholiek jongetje. Maar als Johannes zes jaar is, sterft ze. Johannes en zijn broertjes blijven verdrietig met hun vader achter. 'Goed leren jongen', zegt vader op een dag tegen Johannes. 'Dan mag jij later ook in de kerk werken. Dan word je priester, een soort dominee, of misschien wel bisschop.' Dat wil Johannes wel. Zijn vader is best wel een belangrijke man in het stadje Noyon. Hij verdient genoeg om Johannes naar school te sturen. 'Je gaat met sprongen vooruit', zegt vader als Johannes twaalf jaar is. 'Je wordt nu kapelaan, hulp-dominee.' 'Ik? Ik kan nu toch nog geen priester worden? Ik ben nog veel te jong', stuift Johannes op. 'Nee hoor', lacht vader. 'Jij krijgt de titel en het loon, en we laten een ander voor minder geld het werk doen. Kan jij mooi studeren van de winst!'

STUDIE

Johannes gaat naar de universiteit in Parijs. Dat is de moeilijkste school van het hele land. Hij zal er veel leren over de Rooms-Katholieke Kerk. Maar hij leert ook veel dingen waar de Rooms-Katholieke Kerk helemaal niet blij mee is. 'Psssstt... wil je ook een boek?', vragen vrienden van Johannes. Stiekem op zijn kamer leest Johannes de boeken. Het zijn boeken van Maarten Luther, een monnik uit Duitsland. Hij schrijft dat veel dingen in de Rooms-Katholieke Kerk helemaal niet kloppen. In de Bijbel staat het anders!

Beelden in de kerk: dat mag helemaal niet, leest Luther in de Bijbel. Ook moet je gewoon tot de Heere Jezus bidden en niet tot Maria of haar moeder Anna. Nergens staat in de Bijbel dat je relikwieën moet kussen, of dat relikwieën ergens bij helpen. Maar dat zijn nog niet eens de belangrijkste dwalingen. Het ergste is dat veel mensen denken dat ze moeten betalen om bij de Heere God te mogen komen. Betalen met geld, of betalen door goed je best te doen. Dat is niet waar, schrijft Luther. Een nieuw hart is gratis, want de Heere Jezus heeft er al voor betaald aan het kruis.

Heel stilletjes is het hart van Johannes veranderd. Dat is het werk van de Heilige Geest. De Heilige Geest leert Johannes Calvijn de Bijbel lezen. Gods Woord wordt voor hem het allerbelangrijkste. Alleen als iets daarin staat, is het waar. Dingen die mensen zelf bedacht hebben, moeten uit de kerk verdwijnen. Johannes spreekt er vaak over met zijn vriend Nicolaas Cop. Samen zijn ze het eens: Maarten Luther heeft gelijk. De kerk moet veranderen.

De kerk moet terug naar het Woord van God.

Op een dag wordt Nicolaas de hoogste baas van de universiteit. Hij moet een toespraak houden op Allerheiligen, een belangrijke rooms-katholieke feestdag. Heel veel belangrijke mensen van de Rooms-Katholieke Kerk zijn er bij. Nicolaas vertelt dat hij denkt dat Maarten Luther gelijk heeft. Het geloof is een gratis geschenk van de Heere God, door het werk van de Heere Jezus.

De mensen van de Rooms-Katholieke Kerk zijn boos! Dit is niet hoe het bij hun in de kerk verteld wordt. Mensen moeten ook goed hun best doen, er hard voor werken om in de hemel te komen. Ze zijn zo boos: ze willen Nicolaas Cop doden! En Johannes Calvijn ook! Die heeft er vast ook alles mee te maken. 'Pas op Johannes', waarschuwen vrienden hem. 'Ze willen jou ook doden!'

Maar kijk eens. Wat gebeurt daar? Er wordt een touw uit het raam gegooid. Of nee. Als je beter kijkt, zijn het aan elkaar geknoopte lakens. Er klimt een boer uit het raam. Snel kijkt hij om zich heen. Niemand die hem ziet. Het boertje loopt een poortje door en dan staat hij midden op straat. Hij wandelt naar de stadspoort en verlaat de stad Parijs. Een flink eind buiten de stad haalt hij opgelucht adem. Het is gelukt! Johannes Calvijn is uit Parijs ontsnapt, verkleed als boer.

HERVORMER VAN GENEVE

Calvijn moet uiteindelijk zelfs zijn geboorteland Frankrijk verlaten. Hij vlucht naar Zwitserland, eerst naar de stad Bazel. Daar zit hij met een ganzenveer gebogen over een stuk perkament, een dik stuk papier van dierenhuid. Hij schrijft een boek om uit te leggen waarom er dingen in de kerk anders moeten. Anders moeten omdat het zo in de Bijbel staat. Dat boek heet de Institutie.

De meeste tijd werkt Johannes Calvijn in Genève, ook in Zwitserland. Daar wordt hij dominee. Het uitleggen van Gods Woord vindt hij erg belangrijk. Hij doet het ook vaak, want in Genève is er op zondag drie keer kerk. Ook op elke doordeweekse dag is er een kerkdienst. Calvijn moet soms wel tien preken maken binnen twee weken. Zo'n preek duurt vaak wel een uur, een zandloper houdt de tijd bij.

De mensen weten nog maar weinig van de Bijbel en Calvijn wil ze veel leren over de Heere. Want door Zijn Woord kunnen ze ook zelf de Heere God leren kennen. Let maar goed op in de kerk. Soms is het best wel moeilijk. Maar de kerk is de plek waar de Heere God werkt. Door te luisteren naar Zijn Woord wil de Heere jou Zijn weg leren.

Ook leert Calvijn de mensen in de kerk psalmen zingen. In de Rooms-Katholieke Kerk van die tijd zong alleen het koor of de priester. Calvijn vindt het belangrijk dat alle mensen in de kerken meedoen. Dat is tot eer van God. Zing daarom maar goed mee in de kerk, tot Zijn eer!

Tot zijn dood blijft Calvijn bezig met het uitleggen van de Bijbel. Hij leidt nieuwe dominees op en vertelt hen veel over Gods Woord. Ook blijft hij tot op het laatst van zijn leven preken. In februari 1564 houdt Calvijn zijn laatste preek. Hij is al zo verzwakt dat een paar mannen hem op een bed naar de preekstoel moeten brengen. In april gaat hij nog een keer naar de kerk. Weer wordt hij gedragen. Voor de laatste keer viert hij het Heilig Avondmaal op aarde.

Op zijn sterfbed neemt hij afscheid van de bestuurders van de stad en van de kerkenraad. Hij vraagt vergeving voor alles wat hij verkeerd heeft gedaan. Op zaterdag 27 mei 1564 sterft Calvijn. Hij wordt meteen de zondag erna begraven. Hij krijgt een graf zonder steen. Zo wilde hij het zelf. Niemand moest nog aan Calvijn denken. Alles moet draaien om de eer van God.

AFSLUITING

De eer van God. Dat was voor Johannes Calvijn het belangrijkste. Leef jij tot eer van God? Calvijn zei het vaak zo. Het is nodig dat je de Heere God leert kennen en dat je jezelf leert kennen. Jezelf moet je kennen als zondaar. De Heere God mag je kennen als de God Die al je zonden vergeven wil door het werk van de Heere Jezus. Gratis en voor niets. Als je jezelf kent en de Heere kent, mag je leven tot Zijn eer!

VERWERKING

Download een van de verwerkingen op www.hervormdezondagsscholen.nl

